

KS. PIOTR KULBACKI

POSŁUGA KAPŁANA W RUCHACH I STOWARZYSZENIACH EKLEZJALNYCH

Perspektywa nowej ewangelizacji, do jakiej wzywa Duch Święty poprzez Jana Pawła II, staje się dla kapłanów i wiernych czasem, w którym trzeba „przyspieszyć kroku i z płomiennym duchem apostołskim spojrzeć w przyszłość”¹ Nowa ewangelizacja bowiem, domagająca się „nowej gorliwości, nowych metod i nowego sposobu głoszenia i dawania świadectwa Ewangelii”, zarazem domaga się kapłanów potrafiących wypracować nowy styl życia duszpasterskiego w głębokiej współpracy nie tylko z hierarchią, ale „z wierzącymi świeckimi, szanując i rozwijając różne role, charyzmaty i posługi we wspólnocie kościelnej”²

RUCHY ODNOWY W KOŚCIELE

Jednym ze szczególnych znaków czasu drugiej połowy XX stulecia stały się w Kościele katolickim liczne ruchy odnowy. Po Soborze Watykańskim II możemy mówić wręcz o eksplozji ruchów odnowy. Nie są one oczywiście nowością w dwutysięcznych dziejach Kościoła. Pojawiały się zwłaszcza w czasach przełomowych, mając na celu bądź to pełniejszą realizację życia według

Ks. dr Piotr KULBACKI – wykładowca Instytutu Formacji Pastoralno-Liturgicznej KUL, Krajowy Moderator Krucjaty Wyzwolenia Człowieka; adres do korespondencji: ul. Ks. F. Blachnickiego 2, 34-450 Krościenko nad Dunajcem; tel. (0-prefiks-18) 261-32-35; e-mail: Piotr.Kulbacki@oaza.org.pl.

¹ Kongregacja ds. Duchowieństwa. *Kapłan głosiciel słowa, szafarz sakramentów i przewodnik wspólnoty w drodze do trzeciego tysiąclecia chrześcijaństwa*. Watykan 1999 s. 5.

² J a n P a w e ł II. *Pastores dabo vobis*. Posynodalna adhortacja apostołska o formacji kapłanów we współczesnym świecie (25 III 1992). Watykan 1992 s. 45.

Ewangelii, bądź też koncentrowały się na jednym z aspektów życia chrześcijańskiego³ Z ruchów tych niekiedy wyrastały nurty heretyckie, tworzące sekty, najczęściej jednak prowadziły pozytywnie do odnowy istniejących lub powstawania nowych struktur w Kościele⁴ Powstają one jako forma działalności skupiająca się na pewnej dziedzinie życia ludu Bożego, wymagającej odrodzenia, zreformowania, dowartościowania, aby chrześcijanie mogli normalnie realizować cel swojej wiary. Osoby inicjujące taki ruch usiłują stworzyć szeroki prąd zmian w ramach prawnych swej epoki, budując specyficzne środowisko dążące do pożądanego przekształcenia⁵

Wielość ruchów odnowy eklezjalnej jest swoistym znakiem czasu w Kościele końca XX i początku XXI stulecia⁶ Większość z nich dotarła już do Polski i po 1989 r. zaczynają się coraz bardziej rozwijać⁷ obok ruchów rodzimego pochodzenia, takich jak rozwijający się od lat Ruch Światło-Życie czy Ruch Rodzin Nazaretańskich, które z kolei rozpoczynają ekspansję także poza granicami naszego kraju⁸ Różne badania wykazują, że udział w ruchach deklaruje kilkanaście procent młodzieży szkół średnich⁹, co wraz z dorosłą populacją czyni obecnie ponad pół miliona osób zaangażowanych w ruchy i stowarzyszenia katolickie¹⁰ Trudno znaleźć dziś w Polsce większą parafię, w której nie byłyby obecne ruchy czy stowarzyszenia. Nie sposób w pracy duszpasterskiej nie dostrzegać tego faktu.

Liczne wypowiedzi Jana Pawła II i dokumenty Stolicy Apostolskiej zachęcają wiernych do udziału w ruchach i stowarzyszeniach. Aby jednak udział w nich był pełny i przyczyniał się do formacji laikatu do dojrzałej postawy

A. L. S z a f r a ń s k i. *Eklezjalny charakter małych grup religijnych*. RTK 32:1985 z. 6 s. 80-83.

⁴ R. K a m i ń s k i. *Stowarzyszenia i ruchy religijne a parafia*. W: *Nowa wiosna w Kościele. I Kongres ruchów i stowarzyszeń diecezji siedleckiej, Siedlce 23-25 października 1998 r* Red. M. Boruc. Siedlce 1999 s. 65-66.

⁵ J. J. K o p e ć. *Ruch liturgiczny, reforma i odnowa liturgiczna*. RBL 38:1985 s. 266.

⁶ Przedstawiciele największych ruchów odnowy po raz pierwszy spotkali się dla dokonania wspólnej, szeroko zakrojonej refleksji teologicznej na Kongresie w Rzymie we wrześniu 1980 r. Jednym z głównych inspiratorów Kongresu był ks. Franciszek Blachnicki, założyciel Ruchu Światło-Życie. Por. *I movimenti nella Chiesa negli anni 80. Atti del 1-o Convegno Internazionale, Roma 23-27 settembre 1981*. Milano 1981. Por. też: F. B l a c h n i c k i. *Charyzmat i wierność*. Carlsberg 1985 s. 172.

⁷ Zob. *Ruchy katolickie w Polsce. Informator*. Warszawa 1994.

⁸ Por. M. P a l u c h. *Zarys historii Ruchu Światło-Życie*. Lublin-Kraków 1998.

⁹ P K u l b a c k i. *Eucharystia i ewangelizacja młodzieży*. Łódź 1998 s. 52-54.

¹⁰ Por. *Wiosna ruchów. Materiały z I Kongresu Ruchów Katolickich, 3-4 czerwca 1994*. Warszawa 1994 s. 99.

i zaangażowania chrześcijańskiego, potrzebna jest obecność kapłanów w tej dynamicznie rozwijającej się formie życia Kościoła – zarówno celem zapewnienia bieżącej opieki duszpasterskiej, jak i kształtowania właściwych postaw eklezyjalnych.

RUCHY I STOWARZYSZENIA EKLEZJALNE REALIZACJĄ POWOŁANIA ŚWIECKICH W KOŚCIELE

Każdy wierny przez fakt konsekracji chrzcielnej zostaje włączony w misję całego ludu Bożego, zostaje uczestnikiem kapłańskiego, prorockiego i królewskiego urzędu Chrystusowego (ChL 14). Dlatego *Katechizm Kościoła Katolickiego* przypomina, że świeccy „powinni mieć świadomość, że nie tylko należą do Kościoła, ale że są Kościołem” (KKK 899)¹¹ Dlatego Sobór podkreśla, że „zadaniem ludzi świeckich, z tytułu właściwego im powołania, jest szukać Królestwa Bożego zajmując się sprawami świeckimi i kierując nimi po myśli Bożej” (KK 31; por. ChL 15; KKK 898).

Powołanie zatem ludzi świeckich oraz świecki charakter ich stanu i misji ujawniają fundamentalne zagadnienie ewangelizacji: stosunek Kościoła do świata, jego opinię o świecie oraz autentyczne chrześcijańskie spojrzenie na zbawcze działanie¹² Dlatego Sobór podkreśla, że Bóg powołuje świeckich, „aby wykonując właściwe sobie zadania, kierowani duchem ewangelicznym przyczyniali się do uświęcenia świata (*consecratio mundi*) na kształt zaczynu, od wewnątrz niejako, i w ten sposób przykładem zwłaszcza swego życia, promieniując wiarą, nadzieją i miłością, ukazywali innym Chrystusa” (KK 31). Ponieważ „człowiek naszych czasów chętniej słucha świadków aniżeli nauczycieli, a jeśli słucha nauczycieli, to dlatego że są świadkami” (EN 41), dlatego ojcowie Soboru zwracają uwagę, że ewangelizacja dokonywana przez świeckich „zarówno świadectwem życia, jak i słowem nabiera swoistego charakteru i szczególnej skuteczności przez to, że dokonuje się w zwykłych warunkach właściwych światu” (KK 35; por. KKK 905).

¹¹ Por. P i u s XII. *Przemówienie do nowych kardynałów* (20 II 1946). AAS 38:1946 n. 149.

¹² J a n P a w e ł II. *Charakter świecki właściwy laikatowi*. W: t e n ż e. *Świeccy we wspólnocie chrześcijańskiej*. Poznań 1997 s. 13.

Paweł VI w adhortacji *Evangelii nuntiandi* (EN) zaznacza, że pierwszorzędnym i bezpośrednim zadaniem świeckich „nie jest zakładanie czy rozwój wspólnot kościelnych, bo to rola właściwa pasterzom, ale pełne uaktywnienie wszystkich chrześcijańskich i ewangelicznych sił i mocy ukrytych, ale już obecnych i czynnych w tym świecie” Dlatego w posłudze pasterskiej należy mocno sobie uświadomić, że skoro świeccy są pełnoprawnym podmiotem ewangelizacji, to stanowią również istotowy element wspólnoty Kościoła. Zauważmy dalej, że polem głównym ewangelizacyjnej aktywności świeckich jest „szeroka i bardzo złożona dziedzina polityki, życia społecznego, gospodarki; dalej, dziedzina kultury, nauki i sztuki, stosunków międzynarodowych, środków przekazu społecznego; do tego dochodzą niektóre dziedziny szczególnie otwarte na ewangelizację, jak miłość, rodzina, wychowanie dzieci i młodzieży, praca zawodowa, cierpienia ludzkie” To od świeckich, owianych duchem ewangelicznym, oddanych sercem, kompetentnych, zależy budowanie Królestwa Bożego na ziemi (EN 70).

Okazuje się, że udział świeckich w rozwoju Królestwa Bożego jest stałą rzeczywistością historyczną: zgromadzenia wiernych w czasach apostołskich, wspólnoty chrześcijańskie pierwszych wieków, grupy, ruchy, związki, bractwa, towarzystwa powstające w średniowieczu i w czasach nowożytnych, a także różne formy działalności jednostek i stowarzyszeń ostatnich dwu stuleci, wspomagających pasterzy Kościoła w obronie wiary i moralności zarówno w rodzinach, jak i różnych środowiskach społecznych, płacąc nie-raz krwią za swe świadectwo¹³ Dlatego Jan Paweł II w adhortacji *Christi-fideles laici* przypomina, że „pasterze winni uznawać i popierać rozwój tych posług, urzędów i funkcji, które opierając się na sakramentalnym fundamencie Chrztu, Bierzmowania, a wielu wypadkach także małżeństwa, są spełniane przez katolików świeckich” (ChL 23).

Nauczanie Soboru Watykańskiego II (DA 10) wskazuje, że pierwszym polem apostołstwa świeckich w obrębie wspólnoty kościelnej jest parafia. Aktywny udział świeckich w przygotowaniu i sprawowaniu liturgii, w nauczaniu katechizmu, w inicjatywach duszpasterskich i społecznych, w pracach rad duszpasterskich (por. ChL 27), a także pomoc w zarządzaniu parafią, aby kapłan nie czuł się osamotniony i mógł liczyć na ich kompetencję, solidarność, zrozumienie i ofiarną pracę w różnych dziedzinach służby Królestwu

¹³ J a n P a w e ł I I. *Apostolstwo i posługi świeckich*. W: t e n ż e. *Świeccy we wspólnocie chrześcijańskiej* s. 44.

Bożemu¹⁴ Drugi krąg potrzeb, zainteresowań i możliwości świeckich to, wedle Soboru, uwrażliwienie na sprawy diecezji (DA 10; por. ChL 25).

Szczególnym polem zaangażowania świeckich staje się dziś nowa ewangelizacja, mająca „na celu formowanie dojrzałych wspólnot kościelnych, składających się z autentycznych chrześcijan, świadomych i wytrwałych w wierze i miłości”¹⁵ Jan Paweł II podkreśla tu rolę dawnych i nowych form stowarzyszania się, takich jak „bractwa, towarzystwa, pobożne stowarzyszenia, a także różne *ruchy*, bardzo dziś żywotne w Kościele” Nie należy też lekceważyć tradycyjnych inicjatyw i przejawów pobożności ludowej, które nabierają wartości eklezjalnej, jeśli są przygotowywane i przeprowadzane z myślą o wymogach ewangelizacji¹⁶

POSŁUGA KAPŁANA WOBEC RUCHÓW I STOWARZYSZEŃ EKLEZJALNYCH

Zarysowawszy dynamizm rozwoju życia kościelnego w postaci ruchów i stowarzyszeń, nie sposób nie postawić pytania o rolę w nich kapłana. Przecież ich zadaniem jest, jak ukazano powyżej, formowanie dojrzałych chrześcijan i dojrzałych wspólnot chrześcijańskich. Skoro życie tych wspólnot stanowi jedną z najważniejszych form życia Kościoła, to istotnym staje się ich relacja do hierarchicznych struktur Kościoła, wyznaczonych przez tradycję sięgającą czasów apostoelskich, a mających swe głębokie uzasadnienie teologiczne.

Adhortacja *Christifideles laici* wskazuje na następujące kryteria pozwalające rozpoznać charakter kościelny, tzn. autentycznie katolicki różnych stowarzyszeń:

- a) stawianie na pierwszym miejscu świętości i doskonałej miłości jako celu powołania chrześcijańskiego;
- b) wola odpowiedzialnego wyznawania wiary katolickiej w jedności z Magisterium Kościoła;
- c) udział w realizacji apostoelskiego celu Kościoła poprzez czynną obecność i działalność w ludzkiej społeczności;

¹⁴ J a n P a w e ł II. *Dziedziny Apostolstwa świeckich: uczestnictwo w misji Kościoła*. W: t e n ż e. *Świeccy we wspólnocie chrześcijańskiej* s. 54-55.

¹⁵ Tamże s. 56.

¹⁶ Tamże s. 56-57

d) świadectwo konkretnej jedności z papieżem i własnym biskupem (ChL 30).

Tak sformułowane kryteria eklezjalności ruchów i stowarzyszeń implikują podstawową w nich rolę kapłana, polegającą na posłudze osadzonej w procesie organicznego budowania Kościoła we wspólnocie lokalnej. Wynika to z postulatu przejścia od aktywistycznej ku holistycznej (całościowej) koncepcji duszpasterstwa, czyli duszpasterstwa zmierzającego do jasno uświadomionego celu określonego przez współczesną eklezjologię¹⁷

Idąc dalej tym tropem zauważamy, że jeśli Kościół objawia się światu przede wszystkim w zgromadzeniu eucharystycznym (por. KL 2), to ono właśnie powinno stanowić punkt odniesienia dla funkcjonowania ruchów i stowarzyszeń. Skoro każde paschalne, niedzielne zgromadzenie buduje i otwiera wspólnotę na komunie z Kościołem powszechnym (DD 34), wobec tego odniesienie do Eucharystii staje się pierwszym uchwytnym kryterium kościelności danej grupy. Jan Paweł II przypomina, że „pośród różnych form działalności parafii żadna nie ma tak żywotnego znaczenia i tak silnego wpływu formacyjnego na wspólnotę, jak niedzielna celebracja dnia Pańskiego połączona z Eucharystią” (DD 35). Rola kapłana polega więc na prowadzeniu do umiłowania liturgii w jej integralnym wymiarze. Stąd potrzeba integralnej formacji liturgicznej kapłanów¹⁸ Obdarowani natomiast charyzmatem głębszego, intensywniejszego przeżywania Kościoła lub jakiegoś aspektu jego życia, weryfikują się w zetknięciu z życiem parafii w jej podstawowym wymiarze liturgii, świadectwa i posługi miłości¹⁹

Powołanie świeckich, wypełniane w posłannictwie uświęcania świata (*consecratio mundi*), jest ściśle związane z posłannictwem kapłaństwa powszechnego. Kapłaństwo służebne i powszechne kapłaństwo wiernych są sobie wzajemnie przyporządkowane (KKK 1547)²⁰ Posługiwanie kapłańskie jest ze swej natury powołaniem do służby powszechnej – na wzór kapłanów zatem wszelkie stowarzyszenia winny nabywać charakteru służebnego i powszechnego (por. KKK 1551, 1553).

¹⁷ F. B l a c h n i c k i. *Istotne cechy ruchu eklezjalnego*. W: t e n ż e. *Charyzmat „Światło-Życie” Teksty podstawowe*. Lublin 1996 s. 23.

¹⁸ B. M a r g a ń s k i. *Formacja eucharystyczna w seminariach duchownych*. W: *Eucharystia. Misterium – ofiara – kult*. Red. J. J. Kopeć. Lublin 1997 s. 192-195.

¹⁹ Por. S. S z c z e p a n i e c. *Eucharystia w Ruchu Światło-Życie*. W: *Eucharystia. Misterium – ofiara – kult* s. 197-204.

²⁰ Por. J a n P a w e ł II. *Przypatrzmy się bracia powołaniu naszemu (17 III 1996)*. W: *Listy Ojca Świętego Jana Pawła II do wszystkich kapłanów Kościoła na Wielki Czwartek (1979-1997)*. Kraków 1998 s. 231.

Kapłan może zatem uczestniczyć w życiu stowarzyszeń i ruchów w dwojaki sposób:

- 1) jako duchowy opiekun wykonujący gorliwie swą funkcję jako szczegółową realizację posługi spełnianej wobec wszystkich wiernych;
- 2) równocześnie jako uczestnik charyzmatu tej grupy, bezpośrednio i osobiście zaangażowany w jego realizację.

Obie spotykane formy zaangażowania są w Kościele niezwykle potrzebne. Klóciłoby się z powołaniem pasterskim nieopiekowanie się grupą wiernych o głębszych potrzebach przeżywania tajemnicy Kościoła. Przecież to te właśnie grupy stają się nośnikami żywego Kościoła, stają się zaczynem odnowy parafii²¹ Pozostawienie ruchów i stowarzyszeń bez opieki oznacza nie tylko rozczarowanie parafian głębiej zaangażowanych, ale także narażenie ich na utratę tożsamości kościelnej. Dlatego Kodeks Prawa Kanonicznego nakłada na proboszcza wręcz obowiązek „uznawania i popierania własnego udziału wiernych świeckich w misji Kościoła, udzielając również poparcia ich stowarzyszeniom o celach religijnych” (KPK kan. 529 pkt 2). Myśl tę precyzuje *Dyrektorium o postudze i życiu kapłanów* stwierdzając, że proboszcz ma czynić to „przyjmując je wszystkie i pomagając im znaleźć łączącą je jedność zamierzeń w modlitwie i działalności apostolskiej”²²

Wychodząc od tych przesłanek, kapłan „szczególną troską powinien otoczyć początkową i stałą formację katechetów, stowarzyszeń i ruchów” Dlatego winien spełniać rolę **k a t e c h e t y k a t e c h e t ó w**, stając się punktem odniesienia dla całej parafialnej wspólnoty uczniów Pana²³

Równolegle należy podkreślić rolę ruchów i stowarzyszeń w kształtowaniu duchowości kapłana pracującego we wspólnocie parafialnej. Jest to czynnik sprzyjający rozwojowi i umacnianiu więzi kapłańskiego braterstwa, a także rozwijający postawę zwierzchnika parafii, który „jest do dyspozycji wszystkich i troszczy się o to, by wszyscy zostali zaakceptowani, tak jak mają prawo tego oczekiwać we wspólnocie i w Eucharystii, która ich jednoczy bez względu na ich wrażliwość religijną i ich zaangażowanie w duszpasterstwo” (PDV 68).

Nie dziwi zatem, że dla zachowania właściwych proporcji zaangażowania w budowanie Królestwa Bożego na ziemi Kościół powstrzymuje kapłanów

²¹ F. B l a c h n i c k i. *Ewangelizacja w procesie budowania „nowej parafii”* W: t e n ż e. *Charyzmat „Światło-Życie”* s. 98.

²² Kongregacja ds. Duchowieństwa. *Dyrektorium o postudze i życiu kapłanów*. Watykan 1994 s. 30.

²³ Tamże s. 48.

od zaangażowania się w działalność pewnych stowarzyszeń, np. partii politycznych, od wykonywania władzy świeckiej czy nawet od prowadzenia handlu itp. (por. KPK kan. 285 pkt 3, 4; kan. 286; kan. 287 pkt 2). Sprowadzenie roli kapłana do czysto doczesnych zadań społecznych lub politycznych, a w każdym razie obcych jego tożsamości, nie jest zyskiem, ale poważną stratą dla ewangelicznej płodności całego Kościoła. Ze względu na uniwersalność swej posługi kapłan musi unikać niebezpieczeństwa rozbitcia komunii eklezjalnej. Jego rolą jest raczej formowanie sumień tych, którzy są powołani do organizacji życia społecznego, politycznego czy gospodarczego²⁴

Nietrudno dostrzec, że nie jest rzeczą możliwą – choćby ze względu na ograniczenia fizyczne – tak samo głębokie zaangażowanie się kapłana w kilka ruchów kościelnych. Jednakże jest wielkim darem dla Kościoła, gdy ruchy te znajdują w swoich szeregach także kapłanów, którzy umiłowali dany charyzmat i mogą go wspierać zarówno swoim doświadczeniem, wiedzą, ale i samą posługą kapłańską od wewnątrz. Takie wspólnoty stają się lepiej zintegrowane z całą parafią, lepiej przeżywają swą katolicką – powszechną tożsamość. Ich doświadczenie eklezjalne staje się pełniejsze, czytelniejsze dla nich samych, a w konsekwencji promieniuje na całą wspólnotę parafialną.

Aby wśród powołanych do kapłaństwa nie zabrakło ich pasterskiego zaangażowania w ruchach i stowarzyszeniach, niezwykle istotną staje się rola ruchów młodzieżowych w procesie formacji kapłańskiej. Jan Paweł II w adhortacji *Pastores dabo vobis* podkreśla, że z jednej strony stanowią one środowisko rozpoznania powołania do kapłaństwa i kształtowania postawy pasterskiej. Są one znakiem i potwierdzeniem żywotności Kościoła, jaką obdarza go Duch Święty. Dlatego mogą i powinny przyczyniać się do formacji szczególnie wyrastających z ich doświadczenia kandydatów do kapłaństwa²⁵ Z drugiej zaś strony młodzi, którzy otrzymali w nich podstawową formację chrześcijańską i w nich przeżyli doświadczenie Kościoła, nie powinni porzucać duchowości, jakiej nabyli i jaką żyli w tych wspólnotach, ale winni zachować z niej to wszystko, co dobre, budujące i wzbogacające, i podtrzymać kontakt ze środowiskiem, w którym ukształtowało się ich powołanie. Taki bowiem punkt odniesienia do wspólnoty, z której pochodzą, „jest dla nich pomocą i źródłem siły w okresie formacji przygotowującej ich do kapłaństwa” (PDV 68).

²⁴ Tamże s. 32-33.

²⁵ Por. *Nowe powołania dla nowej Europy. Dokument końcowy Kongresu poświęconego powołaniom do kapłaństwa i życia konsekrowanego w Europie. Rzym, 5-10 maja 1997 r* Poznań 1998 s. 77

Szansa, jaką stwarza inspirowana przez Ducha Świętego okazja do kształtowania wiary i rozwoju chrześcijańskiego i kościelnego poprzez wzbudzenie w Kościele licznych grup, ruchów i stowarzyszeń o inspiracji ewangelicznej, winna być przyjmowana z wdzięcznością i wykorzystywana jako dar życiodajnych sił działających wewnątrz instytucji Kościoła i służących jej. Adhortacja *Pastores dabo vobis* podkreśla, że ruchy nie są strukturą alternatywną w stosunku do instytucji, są natomiast źródłem nieustannego jej odradzania, potwierdzając tym samym jej egzystencjalną i historyczną autentyczność, „dlatego kapłan winien znajdować w tego rodzaju ruchach światło i żar, które czynią go zdolnym do wierności biskupowi, gotowym do podjęcia obowiązków nałożonych nań przez instytucję i do przestrzegania dyscypliny kościelnej, aby w ten sposób jego gorąca wiara i pragnienie wierności przynosiły więcej owoców” (PDV 68).

W ten sposób uformowani kapłani będą podejmować służbę gromadzenia wspólnoty nie wokół siebie, ale wokół Chrystusa. Kapłan-prezbiter bowiem przewodniczy gromadzeniu się wspólnoty nie w sensie doraźnym, ale budując ją trwale i konsekwentnie²⁶ Tak pojmowana obecność kapłanów nadaje ruchom i stowarzyszeniom nie tylko lepszą świadomość eklezjalną, ale dynamizuje ich życie i posługę ewangelizacyjną (por. KK 37, DK 9).

W PERSPEKTYWIE WEZWANIA DO NOWEJ EWANGELIZACJI

We Wprowadzeniu do dokumentu o posłudze kapłańskiej u progu trzeciego tysiąclecia podkreśla się, że „żadne przedsięwzięcie misyjne nie może się udać bez przekonania i entuzjazmu prezbiterów”²⁷ Jan Paweł II przypomina, że do najpilniejszych dziś zadań duszpasterskich należy zaliczyć „potrzebę otoczenia opieką wspólnot mających głębszą świadomość łaski związanej z sakramentami inicjacji chrześcijańskiej, z której wypływa powołanie do świadczenia o Ewangelii na wszystkich płaszczyznach życia” oraz formacja tych wspólnot²⁸

²⁶ J a n P a w e ł II. *Kapłan został wybrany „dla świata”* (12 III 1989). W: *Listy Ojca Świętego Jana Pawła II do wszystkich kapłanów Kościoła* s. 182.

²⁷ Kongregacja ds. Duchowieństwa. *Kapłan głosiciel słowa* s. 3.

²⁸ J a n P a w e ł II. *Trzeba się dzielić bogactwem charyzmatów. Przestanie Ojca Świętego do uczestników seminarium na temat nowych ruchów i wspólnot kościelnych* (18 VI 1999).

Ojciec święty widzi w ruchach kościelnych „nowy etap kościelnej dojrzałości”, mimo rodzących się niekiedy napięć i wątpliwości. Rolą biskupów jest, według Papieża, „okazanie nowym ruchom ojcowskiej wielkoduszności i dalekowzrocznej miłości” oraz pomoc w oczyszczeniu dzieł. To pasterze powinni „rozpoznawać wielorakie formy obecności Ducha w Kościele” Cel podstawowy nowych ruchów: rozbudzenie w wiernych zapału do nowej ewangelizacji można będzie osiągnąć wtedy, gdy ruchy te „włączają się z pokorą w życie Kościołów lokalnych i zostają przyjęte serdecznie przez biskupów i kapłanów w strukturach diecezjalnych i parafialnych” (RMis 72)²⁹

BIBLIOGRAFIA

- B l a c h n i c k i F.: Ewangelizacja w procesie budowania „nowej parafii”
W: t e n ż e. Charyzmat „Światło-Życie” Teksty podstawowe. Lublin 1996 s. 89-102.
- B l a c h n i c k i F.: Istotne cechy ruchu eklezjalnego. W: t e n ż e. Charyzmat „Światło-Życie” Teksty podstawowe. Lublin 1996 s. 5-29.
- I movimenti nella Chiesa negli anni 80. Atti del 1-o Convegno Internazionale. Roma 23-27 settembre 1981. Milano 1981.
- J a n P a w e ł II: *Pastores dabo vobis*. Posynodalna adhortacja apostołska o formacji kapłanów we współczesnym świecie (25 III 1992). Watykan 1992.
- J a n P a w e ł II: Świeccy we wspólnocie chrześcijańskiej. Poznań 1997.
- J a n P a w e ł II: Trzeba się dzielić bogactwem charyzmatów. Przesłanie Ojca Świętego do uczestników seminarium na temat nowych ruchów i wspólnot kościelnych (18 VI 1999). OsRomPol 20:1999 nr 9-10 s. 27-28.
- Kongregacja ds. Duchowieństwa. Dyrektorium o posłudze i życiu kapłanów. Watykan 1994.
- Kongregacja ds. duchowieństwa. Kapłan głosiciel słowa, szafarz sakramentów i przewodnik wspólnoty w drodze do trzeciego tysiąclecia chrześcijaństwa. Watykan 1999.
- K u l b a c k i P.: Eucharystia i ewangelizacja młodzieży. Łódź 1998.
- Nowe powołania dla nowej Europy. Dokument końcowy Kongresu poświęconego powołaniom do kapłaństwa i życia konsekrowanego w Europie. Rzym, 5-10 maja 1997 r. Poznań 1998.

OsRomPol 20:1999 nr 9-10 s. 27 Seminarium zostało zorganizowane w Watykanie w dniach 16-19 VI 1999 r. przez Papieską Radę ds. Świeckich we współpracy z Kongregacją Nauki Wiary i Kongregacją ds. Biskupów. Udział w seminarium wzięło ponad stu kardynałów i biskupów, a także założyciele największych ruchów kościelnych. Tematem spotkania była złożona rzeczywistość nowych ruchów kościelnych, ich doniosła rola w nowej ewangelizacji, relacje z biskupami, a także problemy związane z ich integracją z Kościołami lokalnymi.

²⁹ Tamże s. 28.

- Nowa wiosna w Kościele. I Kongres ruchów i stowarzyszeń diecezji siedleckiej. Siedlce 23-25 października 1998 r. Red. M. Boruc. Siedlce 1999.
- Ruchy katolickie w Polsce. Informator. Warszawa 1994.
- Wiosna ruchów. Materiały z I Kongresu Ruchów Katolickich, 3-4 czerwca 1994. Warszawa 1994.

THE SERVICE OF THE PRIEST IN ECCLESTICAL MOVEMENTS AND ASSOCIATIONS

S u m m a r y

New evangelization requires priests who are able to use a new style of pastoral life in close co-operation not only with the hierarchy but 'with the lay faithful, respecting and developing various roles, charismas and services in the ecclesiastical community' If participation in ecclesiastical movements and associations is to be full and to form the laity's mature attitude and involvement in Christian life, the presence of priests is necessary in these circles both in order to ensure current pastoral care and to form proper ecclesiastical attitudes.

The criteria that allow to recognise movements and associations as ecclesiastical imply a fundamental role of the priest in them; the role consists in service set in the process of building the Church organically in the local community. This results from the postulate of passing from activist to holistic conception of pastorate, aiming at a clearly realised target defined by contemporary ecclesiology.

Hence the priest may take part in the life of associations and movements in two ways:

1. as a spiritual protector ardently performing his function that is detailed putting into effect ministrations for all the faithful;
2. as a participant in the group's charisma, directly and personally involved in its realisation.

Not taking care of a group of faithful having deeper needs of experiencing the mystery of the Church would be incompatible with the pastoral vocation. It is exactly these groups that start a revival of the parish. Leaving them without any protection means not only disappointing the more deeply involved parishioners, but it threatens the religious movements and associations with a loss of ecclesiastical identity. This is why the Code of Canon Law indeed imposes on the parish priest the duty to 'recognize and support the lay faithful's own part in the Church's mission as well as support their associations with religious aims' (Code of Canon Law; can. 529, pt.2). This idea is more precisely expressed in the *Directory on priests' service and life*; it states that the parish priest should do this 'accepting all of them and helping them find the unity of intentions that would unite them, in prayer and apostolic activities'

Translated by Tadeusz Karłowicz

Słowa kluczowe: ruchy i stowarzyszenia religijne, kapłan, świeccy, parafia, nowa ewangelizacja.

Key words: religious movements and associations, priest, the laity, parish, new evangelization.